

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

**Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Idriji.**

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatelj je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne.

Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje

Vse leto velja . . . 10— K

pol leta 5— "

četrt leta 2:50 "

posamezne številke po 20 h.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste.

če se tiska enkrat . . . 14 h

" " " dvakrat . . . 12 "

" " " trikrat . . . 10 "

za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 8 h.

Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Za reklamne notice, posлана razpise služb e plačati po 20 h za petit-vrsto
Priloge poleg poštnine 15 K.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

**Upravništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani.**

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand in njegova soproga — ustreljena.

Avstro-ogrška monarhija je zatopljena zopet v globoko žalost. Prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand in njegova soproga vojvodinja Zofija sta umrla grozne smrti, ki jo je zadala ostudna roka nečloveškega morilca.

Meseca junija 1914. leta 28. dan ostane zopet neizbrisno zapisan v zgodovini človeštva. Ob njem se bodo zgražali potomci naši, kakor se zgražamo mi; tega dne je premagala živalska strast človeški čut, ona peklerska strast po krvi in smrti plemenitih človeških src, ki je dvignila morilno orožje na naslednika avstrijskega in ogrskega prestola in na njegovo soprogo, ki sta oba bila ustreljena kot žrtvi težkega zločina.

Kar je čutečega človeštva, to si zastira obličje pred tem groznim zlodejstvom.

Srci, ki sta bili vreclec najplemenitejših dejanj in svetih čuvstev, najčistejšega človekoljubja in najgloblje rodiljske ljubezni, najvzornejše zakonske zvestobe in vdanosti, ti srca sta morali zastati, in njih sveta, gorka kri je porosila smrtno orožje v nečloveški roki!

Zemlja naj bi vrgla to pošastno bitje iz svojih mej!

S prestolonaslednikom Francem Ferdinandom in njegovo soprogo nista zapadla nasilni zavratni smrti človeka, ki bi bila v napotje komurkoli; z njima nista umrla mož in žena, ki bi izrabljala mogočnost in silo svojega najvišjega dostojanstva — s prestolonaslednikom Francem Ferdinandom in njegovo soprogo sta ugasnila človekoljuba, katerih življenje opleta nevenljiv venec blagih, milosrdnih dejanj; ki so sušila solze gorjā in siromaštva, ki so tešila toliko in toliko nesrečnikov!

Umrli sta na božji zemlji, ustvarjeni v bivališče ljudem, najčistejši človekoljubja strašne smrti, in na njih grobu se ostudno reži pravici in poštenju v objokano, ovenelo lice bestialni nestvor s smrtnim orožjem v pesti.

In kdaj pride smrt tej predrzni grohoti? In kdaj bo stalo človeštvo zopet čisto na zemlji? Ali ne pada nižje in nižje?

Beda pritiska na človeštvo z mogočno, neprebitno silo. Krvave solze mučenja točijo ljudje in z žuljavimi, koščeniimi, izmučenimi rokami si postiljajo smrtno postelje. In v tej socialni bedi zabijo, da imajo v sebi tudi nekaj duševne moči, ki naj razklene v pest stisnjeno roko, da se poprime poštenega dela in poštenega orodja! V temnih kleteh stiskajo taki bolni ljudje glave in v srcih jim plameni ogenj so-

vraštva do vsakega, ki se imenuje človek, in v rokah jim bliskajo morilna orožja.

In žrtev takega nečloveka, katerega vse bitje je pronikla pohlepnost po nedolžni krvi in želja po zbujuju strahu med mogočniki, žrtev take propalice je bila tam v Bosni, v nje glavnem mestu — v Sarajevem, vršeča svoje službene dolžnosti, da prisostvuje velikim vojaškim vajam v Bosni in Hercegovini, ta visoka dvojica.

To smrtno orožje je zadelo milijone zvestih avstrijskih državljanov. Vsa ta srca krvave v neznosni boli. Ali kako krvavi in koliko trpi šele srce našega ljubljenege vladarja!

»Grozno; ničesar mi ne ostane prizanešenega!« Tako je vzdihnil naš dobri vladar, ko je sprejel poročilo o groznem, pretresujočem dogodku. Komaj je prebolel težko bolezen ter šel iskat okrepčila v Išli, pa pride nenadoma, kakor strela z jasnega neba, ta srce pretresujoči dogodek za našega sivolasega vladarja, ki je zopet zadal grozen udarec Njegovemu bolnemu srcu, ob katerem so že pluli vsi najostrejši, najljutejši viharji žalosti in trpljenja polnega življenja. V duhu bo zrl sivolasi naš vladar ob svoji strani prestreljeno obličje predragega prestolonaslednika, a ne bo ga več, ki bi mu pomagal nositi težko vladarsko krono. Osamljen preliva solze za izkušenim pokojnikom.

Pa kaj pravim osamljen! O, ni osamljen! V ljubezni, vdanosti in zvestobi združeni narodi avstrijski, ki so vsekdar čutili veselje in žalost visoke cesarske rodovine, so združeni tudi ob tem žalostnem dogodku v najsvetejši, najgorečji molitvi, da naj vladar vseh vladarjev, On, ki bo najpravičnejše kaznoval grozoviti ta čin, On, ki je ukrenil v vseprevidnosti in vsemodrosti svoji tudi to, da naj vlije uteho v predobrotno vladarjevo srce in da naj Mu dá moči, da ga ne potare peza žali in boli!

Učiteljstvo slovensko, ki je vsekdar budilo in krepilo med slovensko mladino in med narodom slovenskim ljubezen, zvestobo in vdanost do presvetlega vladarja in prejasne Njegove rodovine, bo še večjo vnemo, s strastnim navdušenjem in navdušeno strastjo takisto delalo vbodoče. Tako stoji slovenski narod med vsemi avstrijskimi narodi ob teh žalostnih, pretožnih hipih v prvih vrstah in globoko čuti veliko cesarjevo boleost.

Iz naših slovenskih učilnic lijejo topli žarki domoljubja in neomajne zvestobe širom slovenske domovine; bodi ta otroška vdanost, ta odkritosrčna ljubezen kaplja hladilnega olja v globoko rano zlatega cesarjevega srca!

Jakob Dimnik.

„Iz službenih ozirov.“

(S Krasa.)

Premeščenje tovariša Hreščaka je za primorsko in posebno za goriško mlajše učiteljstvo tako važen dogodek, da bo pustil trajno, široko sled za seboj. To že ni več premeščenje »iz službenih ozirov«, to je nasip ideji, ki bo prav zato vrgla iskro še višje. To je odpor proti borbi za stan, udarec, ki pada na njegov ugled in na stanovske interese. A je tudi korak dalje za neodvisnost in vzgojo stanu, za njegovo rast in važnost. Udarec, ki ne bo ostal za učiteljstvo brez koristi, temveč nas bo koval skupaj v pojoče jeklo.

Prvi, ki je padel sežanskemu učiteljstvu v hrbet, je bil učitelj, koncem l. 1913 je plamtelo med avstrijskim učiteljstvom; na čelu je šla Češka, kjer so bile grožnje dan za dnem glasnejše. Kar čez noč je naraslo gibanje v take dimenzije, v tak politički pritisk, da se mu niso mogle odtegniti več političke stranke in da je morala storiti vlada svoje korake v prilog učiteljstvu ne samo z obljubami, temveč s pospešitvo finančne reforme in z navodili deželni vladam.

V oni čas velikih zborovanj čeških in nemških učiteljev, ko so listi vseprek priznavali potrebo rešitve učiteljskega vprašanja in ko je centralna vlada že začela resno akcijo za olajšanje učiteljskega gmojnega položaja, je padla tudi zloglasna odklonitev draginjske doklade učiteljstvu v sežanskem okrajnem šolskem svetu. Učiteljstvu se je sicer pustila odprta pot prošnje, a ker so nekateri zastopniki davkoplačevalcev z neprikritim zadovoljstvom razglašali v javnosti, da so prispevek o. š. sv. učiteljem črtali in ker so podkrepljali svoj sklep s tem, da so tudi otrobi poceneli, so naravnost izzvali duhove, ki so branili svoj ugled in stanovsko čast z resolucijo, sprejeto 6. novembra l. l. na zborovanju v Stanjelu.

Takrat je priobčil »Tovariš« iz goriškega okraja v »Soči« osebno - odiozen in učitelja nevreden članek, s katerim je razdvojil sodbo glede umestnosti resolucije med učiteljstvom. Storil je to z zlorabo pojmov o narodnosti ter z umetno ustvarjenim razburjenjem starejših kolegov, ki so se pustili voditi člankarjevim zavijanjem ter potegniti v vrtnec zadeve, ki ni tangirala niti enega njih. Naj vedo danes, da je bil oni človek inspiriran! Tako je pisec, ki ga je pisal po naročilu, sam priznal! Tako je torej tovariš služil njim, ki podijajo otroke učiteljev med pastirje — v svrhu izboljšanja učiteljskega materialnega vprašanja, njim, katerih cinizem ni nič manjši kot onih ljudi, ki se upajo dati učiteljstvu po 20 K, reci in beri: dvajset kron — enoletne draginjske doklade. Kaj bi nam rekli tovariši goriškega okraja, ako bi mi pljuvali na njih ogorčenje radi navedenega sramotnega sklepa? A mi pravimo, da je le en izhod: naj napne učiteljstvo vse svoje moči, da s ciniki pomete! »Tovariš« pa, ki nas je javno sramotil v krušnem vprašanju, naj opravi s svojo vestjo; nočemo na tem mestu kvalificirati njegovega dejanja, ki je in ostane vselej madež.

Dne 17. decembra l. l. se je vršila izsiljena seja sežanskega okrajnega šolskega sveta. Vsakemu objektivnemu presojanju nedostopni zastopniki davkoplačevalcev so zahtevali Hreščakovo premeščenje, ker je štanjsko resolucijo predlagal. S tem sklepom bi se seveda blamirali, ker je tov. Hreščak v službenem oziru nemoadeževan in nedotakljiv. Vrgli so pa pri tej priliki enkrat za vselej raz obraz mako, na kateri so nosili prijateljstvo nasproti učiteljstvu. Povedali so iz srca in odkrito, kakšno mnenje imajo o učitelju za njegovim hrbtom, izjavili so, da je učiteljstvo svoje mizerije krivo samo, ker preveč popiva in pleše, ker se luksurično nosi in zapravlja ljudske žulje s finimi klobuki svojih žen. Sklenili so, da se naloži Hreščaku disciplinarna preiskava ter da se pozove učiteljsko društvo, naj prekliče resolucijo, kot da bi morda vsebovala laž ali obrekovanje ali kaj sličnega; obenem pa so zagrozili, da bodo alarmirali proti učiteljstvu župansko zvezo, skratka ves Kras, če bi se resolucija (!) ne preklcala.

Kot se vidi, so gospodje kipeli. Ravno s tem pa so dokazali, da ni med zastopniki davkoplačevalcev enega samega, ki bi se povzpelj na nekoliko višje stališče ter presojal vso zadevo nekoliko treznejše in stvarnejše, nekoliko — recimo — bolj političko in ne ravno z merilom strasti in maščevalnosti. Kdor jim je maščevalnost svetoval, jim je slabo svetoval. Možje, ki hočejo zavzemati na Krasu blizu vodilna mesta, bi morali nastopati res kot možje, bi morali varovati nekoliko svoje dostojanstvo in ne se puščati zavajati v afekte. Učiteljstvu tak nastop ni hotel imponirati; opazovalo je mirno, kako pribijajo gospodje v kipenju svojo inteligenco in ni preklicalo resolucije. Neumevno je še vedno, da je zahteval pre-

klic ves okrajni šolski svet, dasi se je resolucija tikala izrečno zastopnikov davkoplačevalcev in se resolucija ni mogla interpretirati kot poniževanje vse korporacije.

Ker resolucije učiteljstvo ni preklcalo, je sledila takoj disciplinarna preiskava, ki se je pa izgubila v pesek. Resolucija stoji, ker so zanjo odgovorni vsi, ki so glasovali zanjo; bilo bi pa kočljivo disciplinirati zaradi tega do dvajset učiteljev in še bolj problematično, ali bi se dala disciplinarna kazen tudi vzdržati. Da si pridobi srca učiteljstva in si zagotovi obenem hvaležnost kruto užaljenih, je našel predsednik okr. šol. sveta, c. kr. glavar pot iz razpoptja s predlogom, da se tov. Hreščak premesti »iz službenih ozirov«. Upamo, da je s tem povsem kupil naklonjenost zastopnikov in tudi slehnega kraškega davkoplačevalca: z zadoščanjem se je glasovalo za predlog! Glasoval je zanj zastopnik cerkve z dvema pristašema; votum, ki nam je najmanj razumljiv in v katerem se kaže zgolj slepo sovraštvo do šole in učiteljstva. Glasovanje, ki nam je dokaz, da sta liberalci in klerikalec solidarna, ko gre za zadržanje vrata učitelju, ki noče biti njun ponižni sluga in podajač! Le zastopnika učiteljstva sta glasovala proti premeščitvi.

Sklep o premeščenju je že sam na sebi odiozen, ker je bil del okrajnega šol. sveta — zastopniki davkoplačevalcev — tožnik in sodnik obenem; gotovo je torej, da je v takem položaju izbral najostrejše kazen. Dejstvo je dalje, da se je Hreščak s predlaganjem resolucije zavzel nesebično za gmojnimi koristi vsega učiteljstva ter za ponižano čast stanu samega: kazen premeščenja je torej tudi dokaz, kako brezpravno je učiteljstvo in kako nizko družabno pozicijo zavzema, ker mu ni dovoljeno braniti lastnih interesov, ker se omejuje učiteljska zborovalna, koalicijska pravica, kot si je niti zadnji tržaški delavec ne da več omejevati. Najtežje pa pada na tehtnico to, da je imel sklep premeščenja namen prisiliti tovariša, da resignira na službovanje, ako neče pustiti svojega gospodarstva popolnemu razpadu. V tem in pa v odtrganju od družine in nedoletnosti otrok je končno sklep brutalen in kot tak bo ostal vsemu učiteljstvu brez izjeme vedno živo v spominu; kot tak je postal sklep skrajno sredstvo, teroristični akt. Terorizem je torej enak »službenim ozirom« in služba učitelja je s tem sklepom zgolj političko dejanje in delovanje zunaj šole. Pusti vzgojo in pouk, tovariš, ne sestavljaj metodičnih referatov, ne ironiziraj samega sebe, to niso »službeni oziri«, »kuš!« to je najvišje, to je, kar te dvigne do vzvišenosti učitelja in vzgojevalca! Kaj pomenjajo drugega »službeni oziri«? Kraj, kamor se tov. Hreščak premesti, menda vendar ne bo brez davkoplačevalcev, med katerimi je baje v Lokvi tovariš nemogoč!

Premeščenje pa se da — recimo tako — motivirati nekoliko edino z »razburjenjem« davkoplačevalcev, ki o vsem v resnici ničesar ne vedo in jih prav toliko briga kot lanski sneg. Računati bi bilo torej le še z akcijo, ki se je imela izvesti kot se je grozilo, od strani županske zveze. Vse pa kaže, da s to zvezo trenutno niso mogoči državni prevrati, saj je bilo zadnje zborovanje z važnim dnevnim redom nesklepčno zaradi prevelikega zanimanja. Skratka: mož, ki je predlagal premeščenje »iz službenih ozirov« ni niti najmanj razmišljal o teži te fikcije, o logičnosti tega koraka in o moralni, ki jo daje učiteljstvu tako »službeno premeščenje«, ki nima s službo samo in njenim vestnim vršenjem niti najrahlejšje zveze. Kdor pa tako moralo uvaja in širi, jo širi na škodo šolstva, zlorablja šolo s političko korupcijo in je odgovoren za posledice. Če se podrejšo pri tem učiteljski interesi ne morda kakšni ideji ali kakšnemu tehtnemu načelu, temveč zgolj strasti nekaterih, če se tlači z nogami ugled vsega stanu na ljubo trem, štirim, ki slučajno reprezentirajo nekakšno javnost, dasi sami vedo, kako razrita in dvonoljiva so jim tla pod nogami, če se pod takimi okoliščinami išče eksemplarična kazen za učitelja, ki ni najslabši v stanovskih vrstah, potem moramo že povedati, da je to postopanje zgrešeno, ter bo imelo ravno nasprotni učinek od zaželjenega. Učinek, pred katerim utegne še tesno postati komu. Eksemplarične kazni iz političkih razlogov ne bodo upognile učiteljstva; toliko lažje in hitreje bo našlo pot, ki jo ima hoditi v svojo čast in svojo prostost. *)

Smo pripravljene. Videli bomo, kam privede vzgoja učiteljstva z eksemplaričnimi kaznimi. Lahko bomo izbrali smer, udarci nam jo bodo določali; po udarcih bomo uravnali svoj nastop. Zdi se nam pa, da ne bi bil trezen, kdor bi to hotel na vsak način. So različne poti, a na ekstremni je najtežja odgovornost.

Liga.

Uredn.

*) Vse — kakor na Kranjskem!

Uredn.

Sozialna seja vodstva Zaveze.

Včeraj, dne 2. t. m. se je vršila sozialna seja vodstva »Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva«. Na dnevnem redu je bila edina točka: Izraz žalovanja ob tragični smrti Njegove c. in kr. Visokosti prestolonaslednika Franca Ferdinanda in Njegove soproge, presvetle kneginje Hohenberške.

Predsednik Jelenc otvori sejo in govori o velikih, nepopisljivih nesreči, ki je zadela Nj. Vel. presvetlega sivolasega cesarja in gospodarja Franca Jožefa I., Najvišjo cesarsko hišo in celokupno domovino našo, mogočno Avstrijo.

Zgraža se nad ostudno roko, ki je dvignila smrtonosno orožje proti našemu prestolonasledniku in Njegovi soprogi, proti ženi, ki ni storila nikomur nič žalega in delila samo dobrote, zgraža tem bolj, ker je bila morilčeva roka — roka slovska.

Nato se je sprejel predlog, da se vodstvo Zaveze pokloni neželnemu predsedniku, ekscelenci baronu Schwarzu in ga prosim, da blagovolji sporočiti pred Najvišji prestol izraz najiskrenejših čustev onega slovskega, ljudskošolskega učiteljstva po Kranjskem, Primorskem in Štajerskem, ki je združeno v Zavezi avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva z zagotovilom otroške vdanosti in neomajane zvestobe do presvetlega cesarja Franca Jožefa I. in Najvišje cesarske rodovine, in z zagotovilom, da hoče to učiteljstvo, kakor dosedaj tako tudi v prihodnje vzgajati izročeno mu mladino v pravem avstrijskem dinstiškem in patriotskem duhu.

Člani vodstva so se podali nato ob 11. uri dopoldne v vladno palačo in izvršili svoj nagol.

Ob pol dveh popoldne dne 2. julija je pripeljal dvorni vlak v Ljubljano zemške ostanke prominolega prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegove soproge vojvodinje Hohenberške. Pogrebni slavnosti na ljubljanskem kolodvoru se je udeležilo vodstvo Zaveze L. Jelenc, Luznar in Rus.

Župnik Knelp, plemeniti človekoljub

Je speli svoje ime s Katholicejerno Knellovo sladno kavo, ker je Katholicejerno okusno, zdravo in vsako študijo kaviarinja.

Pozor ob tel dragih! Že 23 let vedno enako poceni ter ni v cenil nobili poskočila!

Katholicejerno kava za 10 starijev da 20 starijev.

Poziv.

Pokojni Ivan Kuret, nadučitelj v Dekanih, zasluži, da se mu postavi dostojen spomenik. Zrtvoval je življenje v najlepši moški dobi za svoj narod. Društveno življenje na Kopršnici je bilo pod njegovim vodstvom živahno in ni je bilo slavnosti, da nisi videl pokojnega Kureta, ki je vodil po več narodnih zborov. Imel je mnogo prijateljev, zato se obračamo do vseh teh, naj po svoji moči denarno prispevajo, da postavimo pok. Iv. Kuretu dostojen nagrobni spomenik. Vsi darovi, ki naj se odpošljejo tov. F. Venturinju, nadučitelju v Borštu pri Trstu, bodo objavljeni v »Uč. Tovarišu« in v »Edinosti«.

DRAG. HUMEK:

Službeni red (pragmatika) za učitelje obrtno-nadaljevalnih šol.

(Dalje.)

III. del. Konferenca.

§ 28. Učiteljske konference služijo vobče razgovoru o vseh pedagoških in administrativnih vprašanjih na šoli. Na konferencah je torej zaradi enotnega poučevanja, predvsem v paralelakah, najprej določiti učne smote, pa tudi učni postopek za posamezne razrede v okviru predpisane učne načrta in se pogovoriti o tem, kar je opazil voditelj pri hospitaci-

jah. Konference se bavijo tudi s pospeševanjem šolske discipline in šolskega obiska, presojajo učence z ozirom na njih sposobnost sploh in za napredovanje v višji razred. Konferenca sestavi tudi šolski red in se posvetuje in sklepa o težjih kaznih, ki zadenejo učence po šolskem in disciplinarnem redu, ona določa velikost nagrad za supriranje posameznih ur z ozirom na supriranje, ki ga opravi učiteljstvo. (§ 35.) Konferenca stavi šolskemu odboru predloge o nabavi novih učil in razzodi o nabavi učil iz denarnih sredstev (pavšali), ki jih ima šola na razpolago.

§ 29. Konferenci predseduje šolski voditelj; če je zadržan, pa njega namestnik. Začasni in potrjeni učitelji imajo na konferencah pravico sklepanja, prav tako tudi pomožni učitelji, ki nadomeščajo kakšnega učitelja. Vse učiteljstvo je dolžno, da se redno udeležuje konferenc. Če je kdo zadržan, mora to naznaniti voditelju in navesti vzroke.

§ 30. Poleg konference ob pričetku šolskega leta morajo biti vsaj še tri konference v letu. Šolski voditelj mora sklicati izredno konferenco, če to zahteva pismeno tretjina učiteljstva in navede vzroke in dnevni red.

§ 31. Predsednik ima pravico, da ne dá razpravljati o vprašanjih, ki prekoračijo delokrog konference. Prav tako ne sme pripustiti, da se izvede sklep, ki po njegovem prepričanju ne odgovarja predpisom ali ogroža šolske interese. O tem mora takoj poročati nadzorniku.

§ 32. Na konferencah velja sklepanje z večino glasov. Predsednik glasuje zadnji. Ob enakem številu glasov odločuje njegov glas. Učitelji, ki imajo pravico sklepanja, pa se ne zlagajo s sklepom, lahko to opomnijo v zapisniku in zahtevajo, da ga predsednik takoj pošlje nadzorniku. Izvršitev sklepa pa s tem ni odložena. Vsak je dolžan, da se ravna po sklepu, tudi če je temu ugovarjal.

§ 33. O razpravah je voditi zapisnik, ki so v njem označeni tudi odsotni učitelji in vzroki njih odsotnosti. Zapisnik mora biti podpisani od vseh navzočih in shranjen.

IV. del. O nadomestitvi (supriranju) in o pomožnih učiteljih.

§ 34. Če zbolil učitelj in ne more zaradi tega opravljati službe, ali če je iz drugih tehtnih vzrokov zadržan, mora to in, če mogoče, tudi domnevani čas odsotnosti, takoj javiti šolskemu voditelju. Če je zadržan voditelj sam, mora to naznaniti šolskemu odboru in nadzorniku, obenem mora imenovati svojega namestnika.

§ 35. Začasni in potrjeni voditelji in učitelji morajo v slučaju bolezni ali kakšnega drugega dopusta prvih 14 dni sami plačevati namestnika. Nadomeščanje preskrbi učiteljski zbor, ki določi tudi od slučaja do slučaja višino nagrade. O sklenjenih določbah je takoj obvestiti šolski odbor in nadzornika. Če je kdo dlje časa zadržan, je nadomeščanje urediti tako, da prevzame dotični predmet kak drug učitelj ali pa je dobiti pomožnega učitelja. Voditelja nadomešča učitelj, ki ima največ službenih let (§ 20).

§ 36. Pomožnega učitelja je nastaviti v smislu § 3. in 4. po §§ 8. in 9. pričujočega razpisa. V tem slučaju veljajo z ozirom na službeno razmerje §§ 12., 19., 21., 22., 23. in 25. Pravilno je pa upoštevati pri pomožnih učiteljih tudi §§ 29., 32. in 33. Če zbolil ali če gre na dopust pomožni učitelj, izgubi s tem vso pravico do nadaljnjih prejemkov (§ 38.). Vendar mu pa ostane prihranjeno mesto v prvem slučaju tri mesece, v drugem en mesec. Če pomožni učitelj v tem času ne nastopi, je s tem končano službeno razmerje.

§ 37. Ko preteče prvih 14 dni, pa učitelj še ne more v šolo, je plačati namestniku 50 % zakonitih prejemkov iz osebne zasluga (del V.).

§ 38. Če traja bolezen več kot 14 dni, dobi oboleli učitelj, računajoč od pričetka bolezni, svojo popolno plačo. Pri daljši bolezni v prihodnjih treh mesecih 60 % svojih prejemkov. Šolski voditelj pa po preteku prvih 14 dni pod enakimi pogoji pol leta polovico voditeljskih prejemkov. Ko preteče 6 mesecev po pričetku bolezni, ne sme dotičnik zahtevati nikakršne plače več, vendar mu pa ostane prihranjeno mesto do preteka enega leta. Če pa učitelj tudi po tem času ne more nastopiti službe, je s tem končano službeno razmerje. Te določbe veljajo tudi za one učitelje, ki so zaradi zdravniško dokazanih nalezljivih bolezni primorani izostati od pouka. Vendar imajo pa taki le tri mesece pravico do prejemkov.

§ 39. Dopuste v nujnih privatnih zadevah dovoli voditelju za čas do treh dni šolski odbor, drugim učiteljem pa voditelj. Kdor je dal dopust, naznaniti to nadzorniku. Za daljši dopust morajo vložiti učitelji po šolskem vodstvu prošnjo na šolski odbor. Šolski voditelj mora take prošnje s pred-

logom o dopustu in o nadomestitvi takoj odposlati na pristojno mesto. Prvih 14 dni dopusta plačuje namestnika po določbi § 35. vsak sam. Dopuste, ki bi trajali nad 14 dni do enega leta, lahko dovoli šolski odbor, a le brez prejemkov. Tak dopust sicer ne pretrga vrste službenih let, vendar se pa računni od časa, ki ga je prebil učitelj na dopustu, le do pol leta v službeno dobo. Kdor ne nastopi službe po preteku dopusta, je s tem pretrgal službeno razmerje.

§ 40. Pri dopustih, ki jih dobi učiteljstvo o. n. š. iz službenih ozirov, za posejanje tečajev in podobno, veljajo enake določbe kakor pri dopustih zaradi boleznj. (Dalje.)

Tovariši in tovarišice!

All ste že član učiteljskega podpornega društva „Jubilejska samopomoč“? Glejte inserat!

Petstoletnica zadnjega ustoličenja koroških vojvod v slovenskem jeziku in sedanje slov. učiteljstvo.

Podava R. K.

(Dalje.)

Deželni odbor štajerski je po ravnateljstvu svoje kmetijske šole v Grotenhofu in vinorejske šole v Mariboru razposlal na vsa šolska vodstva tudi slovenskih šol samo nemške lepake glede sprejemanja gojencev v ti dve deželni šoli s prošnjo, naj se ta razglas javno prilipi.

Ta razglas kaže krivično naziranje, mišljenje in dejanje deželnega odbora štajerskega glede ravnopravnosti slovenskega jezika obnem pa tudi dokazuje, da misli deželni odbor tudi zaneprej v smislu 500letnega izpodrivanja našega jezika iz javne deželne uprave nadaljevati. Upamo, da Slovenci čutimo toliko moralne moči, da naj začnemo vsaj ob letošnji 500letnici tako ravnanje odločno zavračati. V Dobju so to izvršili tako:

Visokemu dež. odboru v Gradcu se vrača priloženi nemški lepak deželne kmetijske šole v Grotenhofu in sadje ter vinorejske šole v Mariboru glede sprejemanja gojencev v ti dve šoli ter se naznanja, da se ta lepak ne more tu iz sledečih razlogov nabiti:

1. V Dobju prebivajo samo Slovenci, zato so tu samoslovenski lepaki zakoniti, nemški pa so nezakoniti.

2. Priloženi lepak je nemški, torej on ni določen za semkaj, temveč za nemške kraje.

3. S semkaj doposlanim nemškim lepakom zanikuje deželni odbor obstoj slovenskega naroda in slovenskega deželnega jezika na Sp. Štajerskem, obnem se z njim krši ravnopravnost slovenskega jezika, zajamčena od države z državnim osnovnim zakonom z dne 21. decembra l. 1867., državnega zakonika broj 142.

4. S semkaj doposlanim lepakom izključuje deželni odbor sinove slovenskih roditeljev na Štajerskem od obiskovanja teh dveh deželnih šol s tem, da je uvedel na sadjerejski in vinorejski šoli v Mariboru protizakonito nemški učni jezik in da se z nemškimi lepaki slovenskemu prebivalstvu onemogoča obveščanje o pogojih za sprejem v šolo.

Niti šolsko vodstvo niti krajni šolski svet v Dobju, ne more sodelovati pri tem nezakonitem ravnanju deželnega odbora; za to se lepak vrača z dostavkom, da zahtevamo v imenu šole za slovensko prebivalstvo, ki plačuje deželi od svojega državnega davka 50% deželnih doklad, lepake, oziroma razglase v slovenskem jeziku.

Šolsko vodstvo v Dobju, dne 12. VI. 1914. Radoslav Knaflič, nadučitelj.

Krajni šolski svet v Dobju, dne 12. VI. 1914 Jernej Vurkelc, načelnik.

Ta umestni protest se je odposlal deželnemu odborniku, deželnemu in državnemu poslancu dr. K. Vrstovšku, ter se mu je s tem podalo pozitivno gradivo za odvracanje jezikovih in narodnostnih krivic, provzročeni od deželnega odbora slovenskemu narodu.

Naj blagovolijo tudi vsa druga šolska vodstva in vsi krajni šolski sveti odklanjati sodelovanje deželnemu odboru pri njegovih nezakonitostih, odslej naprej naj ne bo niti ene slovenske šole, ki bi na njo nabijali nemške razglase, v kraje z jezikovno mešanim prebivalstvom pa spadajo dvojezični razglasi. Samonemskih ne sme biti nikjer na Slovenskem.

Pozitivno gradivo pa v roke poslancev, tako oslavimo najlepše 500letnico zadnjega ustoličenja koroških vojvod v slovenskem jeziku!

(Dalje.)

Poziv na redovitu glavnu godišnu skupštino hrvatskog učiteljskog društva »Narodna Prosvjeta« za Istru u Pazinu, koja će se održavati dne 18. jula 1914, u 10½ sati prije podne u Trstu u dvorani »Slovanske čitaonice« (Narodni Dom) s ovim dnevnim redom: 1. Otvorenje skupštine po predsjedniku. 2. Čitanje i ovjerovanje zapisnika zadnje glavne skupštine. 3. Izvješće: a) tajnika; b) uredništva društvenog glasila; c) blagajnika i revizora; d) odbora za uređenje pravnih odnošaja učiteljstva Istre. 4. Izbor upravnog odbora, revizora i redakcijskog odbora. 5. Istarska pučka nastava. Pred. A. Anzulović. 6. Možebitni prijedlozi, koji se imaju pismeno prijaviti odboru bar 8 dana prije skupštine. O neprijavljenim prijedlozima raspravljat će se samo uslijed zaključka skupštine. Odbor je poskrbio, da će učesnici skupštine, kojih to zanima, moći ogle dati tiskaru »Edinosti«, koja je opskrbljena s modernim tiskarskim strojevima. Upravni odbor »Narodne Prosvjete«, — Predsjednik: G. Licul. — Tajnik: J. Sirotić.

Iz naše organizacije. Štajersko.

Saleško učit. društvo je zborovalo v nedeljo, 21. junija, v Šmartnu na Paki.

Tovariš predsednik pozdravi došle, posebno še tovariša in tovarišico iz Letuša oba Fleretova ter tovarišica iz Braslovč Koršeta.

Zapisnik se odobri v smislu poročila. »Zahlungsliste«. Izdelane prošnje za slovenske tiskovine na finančno ravnateljstvo smo podpisali, medtem (da se zadeva reši) pa bomo nemške pole izpolnjevali slovensko.

Vabilu Ormoškega uč. društva se nismo mogli odzvati, ekr je predaleč za nas. Pač pa se bomo odzvali nekateri tovariši vabilu Uč. društva na Vrnskem. Ker pa nismo mogli priti glede skupne vožnje do nikakega sklepa, pravi tov. predsednik, naj se vsak sam javi na Vrnsko, kakor želi.

Tovariš predsednik priporoča, naj bi kolikor mogoče pristopili k Uč. konviktu; nadalje priporoča naročbo »Tovariša« in »Popotnika«; razdeli tiskovine, ki jih je razposlala Zveza avstr. jugoslov. uč. društev v izpolnitev, da se sestavi ročni zapisnik.

Delegat za glavno zborovanje v Pulju je tovariš Lukman. Njegov in predsednikov namestnik: tov. Vrečko. Razgovor o točkah za uradno konferenco tovariš Hergouth prečita teze k temi: »Katere predvaje naj vzamemo za prostospise in kako se naj te gojijo na nižji stopnji«.

Razpravljalo se je tudi o tem, kje bi naj bil vzrok, da stranke skoro nikoli niso kaznovane, četudi imajo otroci mnogo izkazanih zamud ali pa se kazen zavleče časih za več let.

Prihodnje zborovanje se vrši 2. avgusta v Šoštanj.

Iz Kozjanskega učiteljskega društva. Na vse šole kozjanskega okraja in še na nekatere druge se je odposlala naslednja okrožnica: »Povodom zborovanja kozjanskega učit. društva dne 28. majnika t. l. v Podsredi se je sklenilo, da priredi učiteljstvo v zvezi z merodajnimi kozjanskimi činitelji dne 9. avgusta t. l. v Kozjem v spomin 500letnice zadnjega ustoličenja koroških vojvod v slovenskem jeziku ljudsko slavnost, pri kateri nastopita učiteljski moški in mešani zbor. Ker se vrši slavnost pod milim nebom, morata biti pevska zbor močna, zaradi česar je neobhodno potrebno, da sodeluje vsaka pevska moč brez izjeme.

Priloženo se določijo partiture pesmi, ki se jih bo proizvajalo, in sicer moška zbor: »Na dan« in »Bratje v kolo« ter mešana zbor »Pozdrav slov. domu« in »Domovina« s prošnjo, da blagovoli vsaka tovarišica-pevka ozir vsak tovariš-pevec svoj glas do dobra doma proučiti. Razen teh naj se predelajo iz Moh. pesmarice II. del moški zbori: »Jadransko morje«, »Slovenski svet, ti si krasan« in »Slovan«. Kraj in čas skupne pevske vaje se naznani posebe; generalna vaja se pa vrši na dan slavnosti dopoldne v Kozjem. P. n. pevke in pevci vsi na krov!

Na istem zborovanju se je tudi sklenilo, da se vložijo proti nemškimi »Zahlungsliste« na c. kr. naučno in fin. ministrstvo ugovor z opombo, da se bo do rešitve predlagalo davčnemu uradu kakor doslej kolkovane pobotnice. Za mesec junij so vrnila nekatera šol. vodstva kozjanskega okraja omenjene pole ter se je učiteljstvu dotičnih šol na podlagi kolkovanih pobotnic brez obnavljanja nakazala plača. Blagovoli tudi tam — ako tega še niste storili — vrniti »Zahlungsliste« in predlagati samo pobotnice. Sklicevati se je na to, da odloka dež. šol. sveta in fin. ravnateljstva nista pravomočna, ker je proti njima vloženi dvojen ugovor.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tordko

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštine prosti! **Izredno nizke cene!**

Društveni sklepi imajo pomen le tedaj, ako jih izvršujemo vsi in ne samo posamezniki. M. G.

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo za Istro ima svoj izredni občni zbor dne 9. julija t. l. ob 10. uri predp. v šolskem poslopju v Ricmanjih s sledečim dnevnim redom: 1. Sozljaj k tragični smrti prestolonaslednika in njegove soproge ter vdanostna izjava Njegov. Veličanstvu cesarju F. J. I. 2. Pravne razmere učiteljic (tov. Mikuluž). 3. Pretres zakonskih načrtov, ki se predložijo deželnemu zboru. 4. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Jubilejska samopomoč.

Dne 8. junija t. l. je umrl član društva »Samopomč«, tov. Anton Arko, mestni učitelj in Ljubljani. Njegovi vdovi gospę Alojziji Arko se je izplačala podpora v znesku 512 K.

Člani se prošjo, da ta 42. smrti slučaj poravnajo potom položnic, ki so se že odposlale.

Dolžniki naj tudi svoje zastanke poplačajo, da ne bo vednega izterjavanja. Sedaj ima društvo 255 članov. Vsak član naj agitira med tovariši in tovarišicami, da pridobi še vsak po enega člana, da bo podpora tem večja.

V društvu se lahko vpišejo učiteljeve žene, četudi niso same učiteljice.

Vsa pojasnila daje t. č. načelnik tov. **Ivan Schmeidek, učitelj v Krtni, pošta Dob pri Domžalah.**

Kranjske vesti.

—r— **Maturantnje in maturanti iz leta 1904.** Dogovorno s tov. Fegicem, Gabrovškem in Baeblerjem predlagam za sestanek ob naši 10letnici Metliko v Beli Krajini. — Josip Kopal v Grahovem.

Štajerske vesti.

—š— **Za naše liste.** V telošnjem letu se je že ali pa se še bo razpravljalo v učiteljskih društvi o sanaciji Zavezinih listov. V kozjanskem učit. društvu je bilo to vprašanje na vzporedu marčevega zborovanja. Sprejetih je bilo v tej zadevi več poročevalčevih predlogov, med ostalimi tudi oni, da je naprositi krajni šol. svet, da ukaže podrejenim krajnim šolskim svetom nabavo »Zvončka« za šolsko, »Popotnika« in publikacij »Slov. Šol. Matice« pa za učiteljsko knjižnico. Nedavno je dospel na krajne šolske svete in šolska vodstva brežiškega, kozjanskega in sevniškega okraja odlok sledeče vsebine: Vsem krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom. — Naroča se krajnim šolskim svetom, da izdatno zvišajo prispevke v pomožitev šolsarske, kakor tudi učiteljske knjižnice. Ozirati se mora pri nabavi dotičnih knjig posebno na to, da bo vsaka šolsarska knjižnica vsebovala »Vrtec« in »Zvonček«, učiteljska knjižnica pa mora na vsak način razpolagati s »Popotnikom« in knjigami »Slov. Šolske Matice«. Okr. šolski svet bo ob priliki sestavljanja proračuna krajnih šol. svetov polagal posebno važnost na to, da bodeta postavki šolsarske in učiteljske knjižnice primerno dotirani. Predsednik: Attems. — Ker ni znano, ali so že prejeli podoben odlok razen gori navedenih tudi krajni šolski sveti, katerega drugega okraja, bi bilo želeli, da izposlušajo tam, kjer se to doslej mogoče še ni zgodilo, tak ukaz učiteljska društva, oz. zastopniki učiteljstva v okrajnih šolskih svetih. Ako bo morala biti vsaka slovenska šola naročnica »Zvončka« in »Popotnika«, bo obema listoma jako pomagano. Na delo torej!

—š— **Uradna učiteljska konferenca za okraje Brežice, Kozje in Sevnica** se vrši dne 11. julija t. l. ob 9. uri dopoldne na Vidmu. Poleg običajnih točk sta na vzporedu sledeči vprašanja: 1. Katere izpremembe kažejo novi učni načrti napram stari načrtom? Porazdelitev tvarine po novih učnih načrtih za slovenske šole spodnještajerske, izvzemši jezikovni pouk. Poročevalci: za realije: Josip Mešiček in Ivan Knapič, za računstvo: Šimen Gajšek; za geometrično oblikoslovje: Fr.

Jamšek; za prostoročno risanje Franc Lovrec in Franc Levstik; za petje: Miloš Grmovšek. — 2. Učitelj spoznavaj nray svojih učencev in razmere, v katerih oni doma žive, ter uravnaj po tem svoj vzgojevalni vpliv. Poročevalci: Blaž Tominc, Anton Eržen in Emerik Moric.

—š— **C. M. D. podružnica za Grobelno in okoliš** ima dne 5. julija ob 4. pop. svoj občni zbor. Vršji se v prostorih znane Bevčeve gostilnice, kamor se vljudno vabite!

—š— **Sulferajnska župa** za Spodnji Štajer je imela 14. t. m. v Slovenski Bistrici svoj občni zbor. Na tem zborovanju se je sklenilo, da to župo razdele na dve sekciji, in sicer mariborsko in celjsko. V celjsko se združijo podružnice: Celje, Brežice, Sevnica, Štore, Vojnik, Polzela, Hrastnik, Vitanje, Konjice, Laško, Gaberje, Zidan most, Slovenji Gradec, Velenje in Šoštanj. Ostale podružnice ostanejo pod dosedanjo župo. Zadnje leto so se nanovo ustanovile štiri podružnice. V župni odbor so se izvolili: nadučitelj Mayer, ravnatelj Falipek, učitelj Kern, kondukter Striedinger, advokat Faleschini, zobozdravnik dr. Tavfar, učitelj Engelbert, inž. Schamagl, posestnik Pfeffer, ravnatelj Pichler, davčni uradnik Doleček (ponemčen Čeh), postajenačelnik Millner, nadučitelj Lešnik, nadučitelj Zöbstl, nadučitelj Wankmüller, župnik Walzek, koncipient Erwin Venigerholz, župan Schäfer, notar dr. Baumgartner in uradnik Ullrich.

—š— **Delovanje »Schulvereina« na Sp. Štajerskem.** Vsega skupaj je izdal »Schulverein« v pomenčenju slovenske dece na Slov. Štajerskem 180.525 K. Od tega se je na Štajerskem samem zbralo 122.000 K. Po okrajih se razdeljuje to vsoto sledeče: Mariborski 81.392 K, Brežice 35.161 K, Slovenji Gradec 30.546 K, Celje 18.744 K in Ptuj 8388 K. Proti letu 1912. so bili na Štajerskem nabrani dohodki za 28.776 K večji v lanskem letu. Porabile so se vse te vsote za vzdrževanje že obstoječih šolskih zavodov in otroških vrtcev, za nove zgradbe in za pomoče novim zgradbam, za remuneracije učiteljem in »častne nagrade«, za študijska potovanja in — za podkupovanje slovenskih staršev, ki imajo šoloobvezne otroke.

Goriške vesti.

—g— **Iz seje ozlega in pomnoženega c. kr. okr. šolskega sveta tolimskega.** Stres Panica dobi IV. petletnino, Muznik Franc I. in Kašca Franc V. petletnico. Nekaterim učiteljem se dovoli predplača. Vsi oženjeni učitelji dobe od 100—350 K draginske doklade. Sklene se ustanovitev enorazrednice v Labnjah pri Cerknem. — Dijaški kuhinji se dovoli podpora v znesku 100 K. V definitivno nameščenje se predlagajo naslednji: Uršič Franc nadučiteljem v Bovcu, Alojzij Črnigoj, učiteljem istotam, Alberta Pagon učiteljcem v Bovcu, Albert Ivančič uč. voditeljem v Kredu, Franc Muznik uč. vod. v Trenti, Franc Sivce uč. vod. v Lomu (tolminskem), Stanko Bogataj uč. vod. na Pečinah, Maks Štrukelj uč. vod. Jevšček-Ravne, Josip Guanin uč. vod. v Kalu in Josip Ivančič uč. vod. v Staremselu.

—g— **I. konferenca slovenskih goriških mestnih učiteljev z dne 10. t. m.** Okrajni nadzornik dr. Pavlin otvori zborovanje in pozdravi vse številno došle učitelje, predvsem pa ravnatelja V. Bežka. V daljšem govoru se spominja nato zaslug, ki sta si jih pridobila za slovensko goriško šolstvo dr. Gregorčič in V. Bežek, da je danes slovensko goriško šolstvo že razvito in da more uspešno konkurirati s šolstvom drugih narodnosti. — Nato poroča ravnatelj Bežek o stanju slovenskih šol. Šola Podturnom: Obisk šole nad vse slab. Učencev je v prvem razredu 4, v drugem 5, v tretjem 16 in v četrtem 3, skupno torej le 28. Vzroki slabega obiska šole leže predvsem v njenem slabem glasu in v slovenski agitaciji proti tej šoli. Poleg tega vpliva tudi kvarno, da je nadzorstvo nad otroki slabo, dve učiteljici sta bolni, pa tudi drugače se gospodar šole — mestna občina — za večji obisk prav nič ne potrudi. Oddaljena leža šole seveda le še pospešuje slab obisk. — Nujno potrebno bi bilo, da stopijo učitelji v zvezo s starši in ne samo potom rodi-

teljskih večerov, da pridobi šola na učen-
cih. Sploh bi pa bilo koristno, da pomaga
pri tem vsa javnost. — Šola na Ajševici
bi morala biti pri Bajti. Oprava šole je
čisto nezadostna. Niti stola ni, da bi mo-
gel kdo nanj sedeti. Skrajno potrebno je,
da se vodstvo pobriga, da odpravi najbolj
kričeče slučaje. — Šolski dom: Prostori
so dobri in ustrezajo svojemu namenu.
Učne osebe so deloma izborne, da se mo-
re najtopleje priporočati učiteljem iz
gradiščanskega okraja hospitacijo na tem
zavodu. Potrebno bi bilo, da se izpopolni
šola v šestrazrednico, ki naj bo začetek
meščanske šole in da morejo potem ab-
solvenci prestopiti naravnost na priprav-
nico. Za žensko mladino so tudi potreb-
ne dve pripravnici. — Narodna šola na
Blančah ustreza svojemu namenu popol-
noma. Učni pripomočki v zadostni meri
in uspehi izborni, kar se kaže tudi v ob-
isku šole. Prvo leto je imela šola 80 učen-
cev, drugo leto 158 in tretje leto že 245.
Glavni vzrok, da dosega šola tako lepe
uspehe, pa je, ker se poučuje v materin-
ščini. — Glede čistosti in snažnosti je
na prvem mestu Mali Dom. V Šolskem
Domu je to slabše, ker se uporabljajo
šolski prostori tudi za obrtno-nadaljeval-
no šolo. — Nato je govoril ravnatelj Be-
žek o vzgojnih zahtevah. Poudarjal je, da
je disciplina v šoli sicer nujno potrebna,
da pa to ne sme biti nobena vojaška di-
sciplina. V šoli mora vladati vzgoja, ne pa
dril. V široko zasnovanem govoru je ute-
meljeval nato g. ravnatelj važnost jezi-
kovnega pouka. Čitanka je večje važnosti
ko slovnica, s slovnikiški stavki se v
življenju ne izhaja. — Kar se tiče Wido-
vega in Krulčevega berila, je Krulčev v
prvem delu boljši, v drugem pa Widrov.
V celoti pa gre Widrovemu
prednost. — Ko je nato govornik še
obdelal vse druge predmete, je z apelom
na učiteljstvo, naj živi z vso silo za svoj
poklic, zaključil svoj strokovnjaški govor.
— Tov. Prijatelj prosi nadzornika dr. Pa-
vlina, da vpliva na mestni svet, naj
stori nekaj za boljši obisk mestnih šol. —
Kako pa se izraža skrb mestnega sveta
za obisk slovenskih šol, pojasni dr. Pa-
vlin. Mestni šolski svet ovira slovensko
šolstvo. Od januarja še ni bilo nobene
seje, akti mestnega šolskega sveta se mu
ne upošlejo, temveč izve vse šele na seji.
Zato ne more intervencija dosti poma-
gati. Edino sredstvo je, da stopijo učitelji
v stik s starši. Na ta način bo največ stor-
jeno za boljši obisk mestnih slovenskih
šol.

Splošni vestnik.

**DNEVI ŽALOSTI IN BOLEČIN NAŠE
VLADAJOČE HIŠE IN AVSTRIJSKIH
NARODOV.**

Hudi udarci so že zadeli našo vlada-
jočo hišo. Brata cesarjevega, cesarja Ma-
ksimilijana so ustrelili. Nadepolni cesar-
jevič Rudolf je umrl nagle smrti dne 30.
januarja 1889. leta. Vojvodinja Alençon je
zgorela v Parizu v dobrodušnem bazarju.
Osemnajstletna hčerka nadvojvode Al-
brehta, Matilda, je 1867. leta umrla zaradi
opeklin, ko se je njej zapalila obleka. Nad-
vojvoda Viljem, topničarski nadzornik, je
umrl l. 1894. zaradi nesrečnega padca s
konja. Leta 1895. se je ponesrečil nadvoj-
voda Ladislav v Agyajskem logu na
Ogrskem na lovu. Izprožila se mu je pu-
ška, in strel je nadvojvodo smrtno ranil.
Dne 10. septembra 1898. leta je na obali
Lemanskega jezera prebodel laški anarhist
Luccheni usmiljeno srce preblage naše
cesarice Elizabete. Svetlo krono, ki jo je
oboževana in ljubljena od podložnih nar-
odov ter spoštovana od vsega sveta, no-
sila s tolikim dostojanstvom, je izpreme-
nila v trnjevo krono mučenice. Ta blaga
cesarica naša, ki je toliko in tolikokrat
v najbridkejših trenutkih gladila globoke
gube skrbi in žalosti čestitljivega obličja
našega presvetlega cesarja ter odpirala
solnčni žarkom pot v njegovo mračno
dušo, ta blaga žena, ki je bila nam vsem
poosebljena lepota in dobrota, je morala
izgubiti svoje dragoceno življenje na toli
krut način pod jeklom zločinca — zver
v človeški podobi! In dne 28. junija t. l.
je pa druga zver v človeški podobi pre-
trgala na grozovit način nit dragocenega
življenja prestolonaslednika Franca Fer-
dinanda in njegove plemenite soproge
Zofije, ki sta bila ljubljena in spoštovana
od vseh avstrijskih narodov. — Umevno
je, da so vsi ti težki udarci pretresli v
dno duše našega priljubljenega vladarja.
Ubogí cesar Franc Jožef I.! To so vzdih
iz globočine src nas avstrijskih zvestih
državljanov, ki čutimo, ki trpimo in po-
šiljamo k vsemogočnemu vladarju vseh
vladarjev goreče prošnje, da bi ga v ne-
izmerni žalosti tolažil, da bi mu lajšal bo-
lečine ter mu vplival hladeči balzam vda-
nosti in moralnega poguma na skeleče
rane krvavečega srca. J. D.

Umrla je na Dunaju baronica Berta
Suttner, znana apostolica mirovnega gi-

banja, pisateljica brošure »Proč z orož-
jem!« Leta 1905. je dobila Nobelovo mi-
rovno nagrado.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.
Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslo-
vanskih učiteljskih društev“.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Barhenti flanele cefirji piketi kanafasi kepri platna	Vsevrstne tkaninske izdelke pošilja zanesljivo	Damasti preveke brisače robci bale volnena roba
---	---	---

M. Jirsová,
posestnica rokotvorne tkalnice
v Novém Hradku n. Met. 95 Češko.

**Prva gorenjska razpošiljalnica
IVAN SAVNIK**

Kranj 172

razpošilja na vse strani sveta naj-
modernejšo in najtrpežnejše klo-
buke v vseh cenah in oblikah od
kron 3.— dalje.

Čevlje za dame in gospode prvo-
vrstne kakovosti
prodaja pod kon-
kurenčno ceno.

Za neugajajoče se vrne denar.
Meseca avgusta izide
bogato ilustriran cenik.

**Manufakturna trgovina
J. Grobelnik,**
prej Franc Souvan sin
Ljubljana, Mestni trg 22
nasproti lekarni.

Posebno bogata zaloga
sukna za moška
oblačila !!

Najboljši nakupni vir
modernih blagov
za ženske obleke

iz svile, volne, delena itd.

Vedno zadnje novosti
rut in šerp.

Bogata zaloga
vsakovrstnih preprog, zaves in
garnitur.

Izkušeno dobri šifoni, platuid,
kotenine in drugo belo blago.
Zunajna naročila se točno izvršujejo.
P. n. učiteljstvu pri nakupu posebne
ugodnosti glede cen in plačila.

**Knjigoveznica
Anton Janežič**
Ljubljana
Florijanska ulica 14

se priporoča slav. šolskim
vodstvom in gg. učiteljem
za izvrševanje vseh v knji-
goveško stroko spadajočih
del.

Pri večjih naročilih 10% popusta.

**Zahajajte samo v lokale,
kjer imajo na razpolago
naš list!**

**Orgle, harmonije
piana in pianina**
dobavi c. kr. dvorni dobavitelj
Jan Tuček
Kutna Hora, Češko.
Pošilja cenike brezplačno
in franko.

Ustanovljeno leta 1869.

Naš denarni zavod

Genlo: Kar plodonosno naložim
v pomoč le sebi podarim

**Hranilnica in posojilnica Uči-
teljskega konvikta v Ljubljani.**
registrovana združba s omejenim tistvom.
Promet do 30. junija K 112.814.20.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3.
popoldne in vsako soboto od 6.—7 zvečer

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih
informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poš-
nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve na-
vedenih znamk se ne odgovarja.

Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratniki in v to
stroko spadajoče blago dobite najceneje v specialni trgovini

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10

Velika izbira! Solidna postrežba!

Ali ste že član društva „Jubilejska samopomoč“?

Društveniki so lahko učitelji, njihove žene in učiteljice po Kranjskem,
Štajerskem, Primorskem in Koroškem. V društvo se sprejemajo le oni, ki
še niso stari nad 45 let.

Pri pristopu v društvo se plača pristopnina, ki se ravna po starostnih
letih in sicer do 25 let 2 K 50 h, od 25 do 30 let 5 K, od 30 do 35 let
10 K, od 35 do 40 let 15 K, od 40 do 45 let 20 K; poleg tega še 2 K
za prvi smrtni slučaj, 2 K letnine, 1 K vpisnine, 30 h upravnine in 20 h
poštneine.

Letno se plačuje 30 h upravnine in 2 K za rezervni fond, ki je znašal
koncem XII. upravne dobe 8052 K 99 h.

Po društvenikovi smrti izplača načelnštvo takoj zakonittem dedičem
tolikokrat po 2 K, kolikor je društvenikov (sedaj 250). Po smrti društvenika
plačajo drugi društveniki po 2 K za nadaljni slučaj smrti.

Vsa pojasnila glede pristopa v društvo daje predsednik
IVAN SCHMEIDEK, učitelj v Krtini, p. Dob.

Zaloga p. hi-
štva in tapet-
niškega blaga

J. Pogáčnik
mizarstvo.

Ljubljana, Ma-
rije Terezije c.
št. 11 (Kolizej)

Zaloga spalnih ter je-
dilnih sob v različnih
: najnovjših slogih. :

Zaloga otomanov, di-
vanov, žimnic :
in otroških vozičkov.

Popolna spalna oprava za dve osebi K 350.-

zgotovljena iz tu- ali inozemskega oreha ali hrasta.
Ker je trpežni izdelek je posebno priporočljivo za one, kateri se mnogokrat selijo.
**Obstoječa: 2 dvovratni omari, 2 postelji, 2 nočni omarici,
en umivalnik z marmornasto ploščo in ogledalom.**
Zahtevajte najnovjši katalog, kateri obsega nad 300 mod. slik.

FR. P. ZAJEC, Ljubljana, Stari trg št. 9

Izprašani optik.

Zalagatelj c. in kr. armade, vojne mornarice,
domobrancev i. t. d.

Očala in ščipalniki
natančno po zdrav-
niških predpisih.
Toplometri, baro-
metri, mikroskopi,
daljnogledi Bensch,
Goerz, Zeiss i. t. d.

Fotografični
aparati itd.
Moderno ure-
jena delavnica
z električnim
obratom.
Ceniki
brezplačno.

Tovarniška zaloga priznana
najboljših švicarskih ur kakor
tudi zlatnine in srebrnine.

Zaloga raznega risalnega
orodja za dijake, inže-
nirje, arhitekta itd.
Strogo solidna tvrdka !!
Ogromno število pohval-
nih pism na razpolago.
Krasni ceniki na za-
htevo zastoj.
Cene solidne!
Postrežba točna!

**Gramofoni od K 20.— naprej,
plošče od K 1.50 naprej** vedno v
zalogi.